

ISSN 2076–1554

Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

ВГО Українська академія наук

Видавництво «Гілея»

Гілея

*Науковий вісник
збірник наукових праць*

- *Історичні науки*
- *Філософські науки*
- *Політичні науки*

Випуск 130 (№ 3)

Київ – 2018

Збірник засновано 2004 року. Вихід з друку – щомісячно**Фахове видання**

з філософських, політичних наук затверджено наказом Міністерства освіти і науки України

№ 747 від 13 липня 2015 р., з історичних наук наказом МОН України № 1328 від 21 грудня 2015 р. (перереєстрація)

Свідцтво про державну реєстрацію (перереєстрацію) друкованого засобу
масової інформації: серія КВ № 22632-12532ПР від 24 квітня 2017 року**Друкується за рішенням:**Вченої ради Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова
(протокол № 10 від 27 лютого 2018 р.)**Збірник входить до міжнародних баз**

Google Scholar; Index Copernicus (Польща); EBSCO Publishing, Inc. (USA); SIS (Scientific Indexing Services) (USA); InfoBase Index (Індія).

Шеф – редактор:**Андрущенко В. П.,**
д-р філос. наук, проф., член – кор. НАН України,
акад. НАПН України
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)**Головний редактор:****Вашкевич В. М.,**
д-р філос. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)**Співредактори:****Акопян В. Г.,**
д-р філос. наук, ст.н.с. (Україна, Київ)
Кивлюк О. П., д-р філос. наук, ст.н.с.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Муляр В. І.,
д-р філос. наук, проф. (Україна, Житомир)**Відповідальний секретар:****Халамандик В. Б.,**
д-р філос. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)**Редакційна рада:****Андрущенко В. П.,** д-р філос. наук
проф., член – кор. НАН України, акад. НАПН України
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Вашкевич В. М., д-р філос. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Зеленков А. І., д-р філос. наук, проф. (Білорусь, Мінськ)
Колесник В. Ф., д-р іст. наук, проф.,
член – кор. НАН України (Україна, Київ)
Мирзаханян Р., д-р іст. наук, проф. (Вірменія, Єреван)
Михальченко М. І., д-р філос. наук, проф.,
член – кор. НАН України (Україна, Київ)
Панчук М. І., д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ)
Рафальський О. О., д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ)
Савельєв В. Л., д-р іст. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Солдатенко В. Ф., д-р іст. наук, проф., член – кор. НАН України
(Україна, Київ)
Степико М. Т., д-р філос. наук, проф. (Україна, Київ)**Редакційна колегія:****З історичних наук:****Войцехівська І. Н.,** д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ)
Дробот І. І., д-р іст. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Журба М. А., д-р іст. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Лазько Г. Г., д-р іст. наук, проф. (Білорусь, Гомель)
Лисак В. Ф., д-р іст. наук, проф. (Україна, Маріуполь)
Мезга М. М., д-р іст. наук, проф. (Білорусь, Гомель)
Михайлюк В. П., д-р іст. наук, проф. (Україна, Старобільськ)**Стоян Т. А.,** д-р іст. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Сушко О. О., д-р іст. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Чернега Л. М., д-р іст. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Шаповал Ю. І., д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ)**З філософських наук:****Абасов А. С.,** д-р філос. наук, проф. (Азербайджан, Баку)
Базалук О. О., д-р філос. наук, проф. (Україна, Київ)
Бех В. П., д-р філос. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Воронкова В. Г., д-р філос. наук, проф. (Україна, Запоріжжя)
Герасимова Е. М., д-р філос. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Гарбар Г. А., д-р філос. наук, проф. (Україна, Миколаїв)
Жадько В. О., д-р філос. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Жижко Т. А., д-р філос. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Купенал С. В., д-р філос. наук, проф. (Україна, Полтава)
Миколайчук А., д-р хабілітований, проф. (Польща, Познань)
Онїшко О. Ф., д-р техн. наук, проф. (Україна, Київ)
Свириденко Д. Б., д-р філос. наук, доц.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Терепишич С. О., д-р філос. наук, доц.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Тещляк С., д-р філос. наук, проф. (Польща, Бидгощ)
Яшанов С. М., д-р пед. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)**З політичних наук:****Андрусиниш Б. І.,** д-р іст. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Андрюкайтене Р., д-р PhD соціальних наук (менеджмент),
(Литва, Маріямполь)
Бабкіна О. В., д-р політ. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Балабанов К. В., д-р політ. наук, проф. (Україна, Маріуполь)
Варзар І. М., д-р політ. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Васильчук Є. О., д-р політ. наук, доц. (Україна, Черкаси)
Войналович В. А., д-р політ. наук, проф. (Україна, Київ)
Іванов М. С., д-р політ. наук, проф. (Україна, Миколаїв)
Картунов О. В., д-р політ. наук, проф. (Україна, Київ)
Кізіма С. А., д-р політ. наук, проф. (Білорусь, Мінськ)
Котигоренко В. О., д-р політ. наук, проф. (Україна, Київ)
Крась І., д-р хабілітований, проф. (Польща, Ченстохов)
Лапина С. В., д-р соц. наук, проф. (Білорусь, Мінськ)
Макаренко Л. Л., д-р пед. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Остапенко М. А., д-р політ. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Римаренко С. Ю., д-р політ. наук, проф. (Україна, Київ)
Срогошу Т., д-р хабілітований, проф. (Польща, Ченстохов)**Гілея:** науковий вісник. Збірник наукових праць / Гол. ред. В. М. Вашкевич. – К. : «Видавництво «Гілея», 2018. – Вип. 130 (3). – 470 с.

Концепція збірника базується на багатоплановому науковому висвітленні проблем інформаційної цивілізації, що формується. Основні рубрики охоплюють галузі історичних, філософських та політичних наук. Розрахований на фахівців гуманітарних та соціально-політичних наук.

дис. ... канд. юрид. наук. – Х., 1998. – 18 с.; Мурза В. В. Прокуратура в державному механізмі УСРР (1922–1923): Автореф. дис. ... канд. юрид. наук. – Х., 2003. – 18 с.; Шабалина Е. И. Историко-правовое исследование места и роли органов прокуратуры в механизме советского государства (20–30-е гг. XX в.): Дис. ... канд. юрид. наук. – М., 2007. – 187 с.; Маймескулов Л. Н. ГПУ и Прокуратура: становление надзора // Актуальные проблемы формирования правового государства: Краткие тезисы докладов и научных сообщений республиканской научной конференции 24–26 октября 1990 г. – Х., 1990. – С.57–59; Черниченко С. А. Прокурорский надзор за работой судебнo-следственных органов и ГПУ в годы непа (1922–1928) // Проблемы законности. – 1997. – Вып.32. – С.51–56.

2. Сухонос В. В. Організація і діяльність прокуратури в Україні: історія і сучасність. – Суми: Університетська книга, 2004. – 348 с.; Клочков В. Г. Історія прокуратури України. 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Правник. 2004. – 246 с.

3. Абраменко Л. М. Амонс А. І. Репресовані прокурори в Україні: документи, нариси, матеріали. – К.: Істина, 2009. – 376 с.

4. Окіпнюк В. Т. Штатна структура і персональний склад прокурорського нагляду за органами державної безпеки радянської України в 1920–1930-х рр. // З архівів ВУЧК – ГПУ – НКВД – КГБ. – 2011. – №2 (37). – С.137–183.

5. Державний архів Миколаївської області. – Ф.Р.5859. – Оп.2. – Спр.3409.

References

1. Yakovenko D. T. Uchregdenie prokuratury USSR, ee organizatsiya i deyatelnost' v 1922–1925 gg.: Dis. kand.yurid.nauk. – K., 1956. – 326 s.; Tikhonenkov D. A. Problemy kontrolyu ta naglyadu za organami VUNK – DPU USRR u 1918 – na pochatku 1929 rr.: Avtoref. dis... kand. yurid. nauk. – Kh., 1998. – 18 s.; Murza V. V. Prokuratura v derzhavnomu mekhanizmi USRR (1922–1923): Avtoref. dis. kand. yurid. nauk. – Kh., 2003. – 18 s.; Shabalina E. I. Istoriko-pravovoe issledovaniya mesta i roli organov prokuratury v mekhanizme sovetskogo gosudarstva (20–30-e gg. XX v.): Dis... kand. yuridich. nauk. – M., 2007. – 187 s.; Maymeskulov L. N. GPU i Prokuratura: stanovlenie nadzora// Aktual'nye problemy formirovaniya pravovogo gosudarstva: Kratkie tezisy dokladov i nauchnykh soobshcheniy respublikanskoj nauchnoy konferentsii 24–26 oktyabrya 1990 g. – Kh., 1990. – S.57–59; Chernichenko S. A. Prokurorskiy nadzor za rabotoy sudebno-sledstvennykh organov i GPU v gody nepa (1922–1928) // Problemy zakonnosti. – 1997. – Vyp.32. – S.51–56.

2. Suhonos V. V. Organizatsija i dijalnist' prokuratury v Ukraini: istorija i suchasnist'. – Sumy: Universytets'ka knyga, 2004. – 348 s.; Klochkov V. G. Istorija prokuratury Ukrainy. 3-tje vyd., pererob. i dop. – K.: Pravnyk. 2004. – 246 s.

3. Abramenko L. M. Amos A. I. Represovani prokurory v Ukraini: dokumenty, narysy, materialy. – K.: Istyna, 2009. – 376 s.

4. Okipnjuk V. T. Shtatna struktura i personal'nij sklad prokurors'kogo naglyadu za organamy derzhavnoi' bezpeky radjans'koi' Ukrainy v 1920–1930-h rr. // Z arhiviv VUCHK – GPU – NKVD – KGB. – 2011. – №2 (37). – S.137–183.

5. Derzhavnyj arhiv Mykolai'vs'koi' oblasti. – F.R.5859. – Op.2. – Spr.3409.

Makarchuk S. S., candidate of historical sciences, associate professor of the Department of information, library and the archives, Mykolayiv branch Kyiv National University of Culture and Arts (Ukraine, Mykolayiv), ocpdarvd@ukr.net

The case of the Mykolayiv Prosecutor V. K. Myslov

The explores between the bodies of the GPU–NKVD USSR and prosecutors which supervised the state security during the Great Terror of 1937–1938. On the basis of the archival–criminal case of the Mykolayiv prosecutor V. K. Myslov, the possibilities of the influence of prosecutors on special cases on the implementation political repressions, attempts to ensure the law in the actions of the Chekists.

Keywords: public security organs, prosecutor for special cases, GPU–NKVD, the Great Terror, prosecutor's supervision.

* * *

UDC 903.59

Bratus I. V.,
Ph.D. in Philology, Associate Professor
of the Department of Fine Arts, Institute
of the Arts of Boris Grinchenko University of Kyiv
(Ukraine, Kiev), kulturolog@gmail.com

Tsomyk M. Yu.,
master's degree, Institute of the Arts
of Boris Grinchenko University of Kyiv
(Ukraine, Kiev), m.zhom@kubg.edu.ua

THE 76TH ANNIVERSARY OF THE TRAGEDY OF BABI YAR: HISTORICAL AND CULTURAL ASPECTS

The article deals with some aspects of the past and present in the context of difficult processes of artistic comprehension of the tragedy of Babi Yar. The role and the place of artist in creation of genuine historical memory.

Keywords: Babi Yar, Kyiv, portraits, historical memory.

(стаття друкується мовою оригіналу)

It has been 76 years since the first massacres at Babi Yar by German occupying forces. This date was widely marked in Ukraine and in the world. The memory of a terrible tragedy has not waned over the years – the new books and researches are published, the evidence of crimes emerge, a variety of conferences, round tables and exhibitions are held. Even in these difficult times for Ukraine, millions of people honor the memory of victims, they take a new look at all those horrors of war and bitter fate of innocent victims of the criminal regimes.

The people of art do not stay on the sidelines either – they continue to concentrate their creative powers around the issue of Babi Yar. Every year artists, musicians, writers, theater figures and many others increase the general treasury of creative reflection of the tragedy happened 76 years ago in Kyiv. This is not only their abstract artistic reconsideration of the past – this is first of all their mission and civic position. It is the creative method that often helps to achieve the most comprehensive emotional image of the tragedy, because today it is not influenced by ideological components.

The people of art quickly reacted to the tragedy of Babi Yar. However, it is important to remember that it was the socialist realism epoch. The ideology played an important role in formation of artistic images, and significantly modified stylistic and content possibilities. The memory of war remained within state ideology. But people wanted themselves to keep the truth about war for future generations.

Indeed, writers, musicians and artists are the conscience of a nation. Some of the works were masterpieces, and some of them were less successful. In some works, we see the historical truth, while others show the facts mixed with fiction and ideological stamps. Today it is still difficult to judge the motives of some authors, but the general tendency was described by A. Kuznetsov, «Everything in this book is true. When I recounted episodes of this story to different people, they all said I had to write the book» [7, p. 14]. However, «the truth» was described partially, the author writes, «The Soviet writer always faces the dilemma: not to publish the works at all or at least to publish the part free of censorship. Many people consider that it is better to bring to the reader at least something than nothing, I thought that too» [7, p. 7].

Many believed that the problem of perception of the Babi Yar tragedy was in inability to go beyond the ideological frames. The artists did not have a possibility to expose the

paintings related to Babi Yar in public. For example, the artist Alexander Tikhomirov at his time won fame for his portraits of Lenin, but only recently, people could see his works related to Babi Yar. Why have Lenin's portraits in the size of one third of a football field appeared, and the heartfelt drawings of people's tragedy during unknown decades have been unnoticed? It is generally believed that thanks to the state order, the artist received the right to have money and a workshop, while the other works creation was a hobby, as the attempts to reflect the tragedy of Babi Yar attracted criticism.

In 1949, the first symphony «Babi Yar» of the Kharkov composer Dmitri Klebanov was strongly criticized. The archive materials show that the Ukrainian poet Andriy Malyshko strongly condemned D. Klebanov and some others, «Rootless cosmopolitans», he said, «together opposed the Soviet culture in all its forms. The cosmopolitan bastards Stebun, Adelgeim, Sanov and their company have found their supporters in Beregovsky, Heilig, Hinchina and others. Klebanov's Zionism, appeared in the symphony in the memory of Babi Yar victims is in line with the Zionism of Pervomaiskiy and Golovanivskiy» [8, p. 195]. It is hard to believe that the author of «The song about the towel» has showed such aggression. But those were «the laws of time», it was necessary to adapt for survival reasons.

Such attacks continued for a long time. The fight for the artistic right, for «the right to remember» continued up to the end of eighties of XX century.

During the Soviet period, none of the mass massacres victims in Babi Yar were forgotten. It was an image of collective sorrow, collective tragedy of Soviet people. Who actually died, how the execution was carried out, and other facts had to pass a serious censorship. Sometimes there were mishaps. A. Kuznetsov describes one of them, «The magazine «Yunost» has been sent abroad. And many countries immediately started to translate it. I received a lot of puzzled letters from translators: they could not understand lots of content. For example, the chapter named «Profession – arsonists», was censored so much that there were no arsonists, no remark, there was not even such a word, there were only a few paragraphs about a man reading Pushkin» [7, p. 9].

To achieve a better understanding of the Soviet realities features, we can underline a few important aspects. It is important to remember that usually there were relevant authorities that regulated the formation of historical memory and its cultural reflection – they implemented the development of prevailing ideology («the party line») and strictly controlled compliance with it (tens of thousands of relevant specialists were involved for this purpose). «...three millions. This is the approximate number of the governing class of nomenclature in the USSR calculated on the basis of statistical materials. This class including children and family members constitutes less than one and half percent of the country's population. And this one and half percent therefore proclaimed themselves the leading and guiding force of Soviet society, intelligence, honor and conscience of our epoch, chief former and initiator of all Soviet victories. That's exactly that one and half percent that make noise on the foreground, acting on behalf of 290–million people and even «all of progressive humankind» [1, p. 154].

The events of Babi Yar were interpreted in accordance with «the party line», «the Soviet version» was created. Both conceptions of the first monuments and the general tendency of this event's perception were connected with this version. They did not lay emphasize on truth, but on the interests of

«the Soviet people». Each art project had to pass through the relevant inspection and to comply with the specified model.

References

1. Восленский М. С. Номенклатура. Господствующий класс Советского Союза. – М.: «Советская Россия» совм. с МП «Октябрь», 1991. – 624 с.
2. Герой Украины – Татьяна Маркус, выдающаяся киевская подпольщица [Текст]: (к 90–летию со дня рождения) / Нац. ист.–мемор. заповедник «Бабий Яр», Фонд «Память Бабьего Яра»; авт.–сост. И. М. Левитас. – Киев: [б.и.], 2011. – 26 с.
3. Евтушенко, Евгений Александрович (1933–). После Сталина: Наследники Сталина; Бабий Яр и др. / Евгений Евтушенко; Введ. А. М. Гурвича. – Chicago (Ill.): Russ. lang. specialties, Cop. 1962. – 84 с.
4. Евтушенко, Евгений Александрович (1933–). Я пришел к тебе, Бабий Яр... [Текст]: история самой знаменитой симфонии XX века / Евгений Евтушенко. – Москва: Текст: Книжники, 2012. – 141, [1] с.
5. Євстаф'єва Т. О. Трагедія Бабиного Яру крізь призму архівних документів Служби безпеки України [Електронний ресурс] / Т. О. Євстаф'єва // Архіви України. – 2011. – №5 (275). – С.137–158. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ay_2011_5_14
6. Книга памяти [Текст]: Бабий Яр / Еврейский совет Украины, Киевское общество еврейской культуры, Фонд «Память Бабьего Яра»; авт.–сост. И. М. Левитас; ред. кол. И. М. Левитас [и др.]. – К.: [б.и.], 1999. – 300 с.
7. Кузнецов А. Бабий Яр / Анатолий Кузнецов. – К.: Саммит–Книга, 2008. – 368 с.
8. Мицель М. Евреи Украины в 1943–1953 гг.: Очерки документированной истории. – К.: Дух і Літера, 2004. – 362 с.

References (transliteration)

1. Voslenskij M. S. Nomenklatura. Gospodstvujushhij klass Sovetskogo Sojuza. – M.: «Sovetskaja Rossija» sov. s MP «Oktjabr'», 1991. – 624 s.
2. Geroj Ukrainy – Tat'jana Markus, vydajushhajasja kievskaja podpol'shhica [Tekst]: (k 90–letiju so dnja rozhdjenja) / Nac. ist.–memor. zapovednik «Babij Jar», Fond «Pamjat' Bab'ego Jara»; avt.–sost. I. M. Levitas. – Kiev: [b.i.], 2011. – 26 s.
3. Evtushenko, Evgenij Aleksandrovich (1933–). Posle Stalina: Nasledniki Stalina; Babij Jar i dr. / Evgenij Evtushenko; Vved. A. M. Gurvicha. – Chicago (Ill.): Russ. lang. specialties, Cop. 1962. – 84 s.
4. Evtushenko, Evgenij Aleksandrovich (1933–). Ja prishel k tebe, Babij Jar... [Tekst]: istorija samoj znamenitoj simfonii XX veka / Evgenij Evtushenko. – Moskva: Tekst: Knizhniky, 2012. – 141, [1] s.
5. Jevstaf'jeva T. O. Tragedija Babynogo Jaru kriz' pryzmu arhivnyh dokumentiv Sluzhby bezpeky Ukrai'ny [Elektronnyj resurs] / T. O. Jevstaf'jeva // Arhivy Ukrai'ny. – 2011. – №5 (275). – S.137–158. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ay_2011_5_14
6. Kniga pamjati [Tekst]: Babij Jar / Evrejskij sovet Ukrainy, Kievskoe obshhestvo evrejskoj kul'tury, Fond «Pamjat' Bab'ego Jara»; avt.–sost. I. M. Levitas; red. kol. I. M. Levitas [i dr.]. – K.: [b.i.], 1999. – 300 s.
7. Kuznecov A. Babij Jar / Anatolij Kuznecov. – K.: Sammit–Kniga, 2008. – 368 s.
8. Micel' M. Evrei Ukrainy v 1943–1953 gg.: Ocherki dokumentirovannoj istorii. – K.: Duh i Litera, 2004. – 362 s.

Братусь І. В., кандидат філологічних наук, доцент кафедри образотворчого мистецтва, Інститут мистецтв Київського університету ім. Бориса Грінченка (Україна, Київ), kulturolog@gmail.com

Цьомик М. Ю., магістр, Інститут мистецтв Київського університету ім. Бориса Грінченка (Україна, Київ), m.zhom@kubg.edu.ua

76–річчя трагедії Бабиного Яру – історико–культурологічний аспект

Розглядаються деякі аспекти минулого і сьогодення в складних процесах художнього осмислення трагедії Бабиного Яру. Досліджується роль і місце художника у створенні справжньої історичної пам'яті.

Ключові слова: Бабин Яр, Київ, портрети, історична пам'ять.

* * *

УДК 94(438):32«1939–1945»

Шишкін І. Г.,

кандидат історичних наук, доцент
кафедри країнознавства, Національний
університет «Острозька академія»
(Україна, Острор), ivan.shyshkin@oa.edu.ua

Західна Україна у стратегічних планах Армії Крайової в роки Другої світової війни

Досліджено стратегічні плани польського військового підпілля (Армії Крайової) та його діяльності на західноукраїнських землях. Охарактеризовано плани АК спрямовані на організацію повстання на теренах Західної України, їх еволюцію. Показано позицію діячів польського військового підпілля в українському питанні, а також проаналізовано опрацювання, звіти, рапорти, донесення, що стосувались майбутнього України та українців. Метою дослідження є вивчення стратегічних планів польського військового підпілля (Армії Крайової) щодо українського питання в роки Другої світової війни. Для досягнення мети і вирішення поставлених завдань використано такі методи дослідження: проблемно-хронологічний, аналізу та синтезу, описовий та історичний. Окремими висновками є: стратегічні плани польського підпілля свідчать про те, що воно планувало здійснення заходів, спрямованих на утримання Західної України, а також на послаблення українського національно-визвольного руху. Фактично польські політики в краї з цілого ряду причин продемонстрували свою незготовність і неспроможність вирішити найбільше для обох народів питання.

Ключові слова: Західна Україна, Армія Крайова, польське підпілля, українське питання, стратегічні плани.

Взаємовідносини українців і поляків у роки Другої світової війни стали надзвичайно складною і драматичною сторінкою в історії обох народів. Тут зіштовхнулися прямо протилежні інтереси польського та українського національного руху опору, адже українці прагнули створити власну незалежну державу, а поляки відновити неподільну Річпосполиту в межах її довоєнних кордонів. Обидві ці позиції суперечили одна одній. Польський рух опору був представлений цивільною і військовою гілками. Зокрема військове підпілля уособлювала Армія Крайова, яка узгоджувала свої плани з цивільним представництвом уряду в краї і самим еміграційним урядом у Лондоні.

Проблемі діяльності польського руху опору присвячено низку праць. Вагомий внесок у наукове вивчення різних аспектів цієї проблеми здійснили І. Льюшин, Л. Зашкільняк, В. Трофимович, А. Русначенко, В. В'ятрович та інші науковці. Українська історіографія основну увагу зосередила на дослідженні українсько-польських стосунків, на які, в свою чергу, мала безпосередній вплив польська політична думка. Серед польських дослідників варто згадати Р. Тожецького, В. Бонусяка, К. Пжибиша, Е. Дурачинського, А. Фрішке тощо. Позитивно оцінюючи внесок згаданих вчених у розробку проблеми варто зауважити, що існує низка недосліджених аспектів та дискусійних моментів. Зокрема більш детального вивчення потребують стратегічні плани польського підпілля спрямовані на повернення контролю над теренами Західної України, способи боротьби, які пропонувалися, методи, цілі і заходи здійснювані АК та ін. Недостатньо вивченою є й позиція щодо українців окремих керівників польського військового підпілля, яка впливала на безпосередні дії АК. З огляду на це запропонована до вивчення тема є безумовно актуальною.

Діяльність польського підпілля на західноукраїнських територіях можна поділити на чотири етапи. Перший – від 17-го вересня 1939 р. до 22-го червня 1941 р., тобто

від дня вступу на терени Західної України радянських військ до нападу Німеччини на СРСР, коли останній був вимушений залишити ці землі. Другий етап охоплює період німецької окупації «східних кресів» – від липня 1941 р. до січня 1944 р. З січня 1944 р. почався третій етап діяльності військового підпілля. Він пов'язаний з поверненням на Західну Україну радянських військ та остаточним її визволенням від німців, а також здійсненням Армією Крайовою так званої операції «Буря» («Burza») – від березня до серпня 1944 р. Четвертий етап охоплює серпень 1944 р. – 1945 р., коли після визволення Західної України від німців, основні сили польського підпілля тут були знищені, проте окремі його структури діяли до кінця 1945 р. [3 с. 154].

Військову частину польського підпілля, представляла Армія Крайова. Саме вона мала взяти на себе збройну боротьбу за відновлення територіальної цілісності Польщі. Першою підпільною організацією на Західній Україні була Польська організація боротьби за свободу («Polska organizacja walki o wolność» – ПОВВ) [16, с. 24]. Її було створено у Львові в день вступу до міста підрозділів Червоної Армії. Очолив цю організацію член Головного комітету «Стронніцтва народового» ген. М. Янушайтіс («Карпінський») [3, с. 155]. На західноукраїнських теренах були утворені й інші, менш відомі, організації, наприклад Таємна військова організація на чолі з майором Я. Мазуркевичем («Радослав») у Станіславові [16, с. 155]. Проте вже через кілька місяців більшість з них була знищена органами НКВС, а ті, що вціліли, згодом увійшли до угруповань, створених безпосередньо за вказівкою польського екзильного уряду. Саме такою організацією був Союз збройної боротьби (Związek walki zbrojnej (ЗВЗ)). Його було створено 13-го листопада 1939 р. як складову частину польських збройних сил, за наказом прем'єра В. Сікорського. ЗВЗ очолив ген. К. Сосніковський, який на той час перебував у Парижі. В зв'язку з поразкою Франції у війні польський уряд переїхав до Англії, а Головне командування (ГК) Союзу збройної боротьби було перенесено в Польщу, з центром у Варшаві. Його очолив ген. С. Ровецький. Організаційно-територіальна структура ЗВЗ передбачала його поділ на шість регіонів («обшарів»), які, в свою чергу поділялися на округи, райони («обводи») і відділення («пляцувки»). Території Західної України (Львівський, Тернопільський, Станіславський і Волинський округи) увійшли до регіону №3 [2, с. 6–7].

У вересні 1941 р. верховний головнокомандуючий генерал В. Сікорський видав наказ №2926, згідно з яким ЗВЗ було визнано складовою польських збройних сил. З цього часу кожен, хто вступав до лав військового підпілля, після прийняття присяги прирівнювався до солдата регулярної армії і отримував в зв'язку з цим відповідні моральні та матеріальні права [2, с. 53–54]. Згідно з наказом В. Сікорського від 14-го лютого 1942 р., Союз збройної боротьби було перейменовано на Армію Крайову (АК).

Одним з головних завдань польського військового підпілля було оволодіти «східними кресами» і не допустити втрати цих територій. В цьому випадку його прагнення йшли всупереч бажанню українців отримати власну державність. Командування АК добре розуміло, що за свої апетити доведеться платити

ЗМІСТ

ІСТОРИЧНІ НАУКИ

Пилипчук О. О. Дослідження проблем рецепції римського права в Київському юридичному товаристві	7
Богатикова О. В. Місце Григорія Павлуцького (1861–1924 рр.) у громадському житті України кінця XIX – початку XX ст.	12
Скоков О. Д. Час заснування навчального закладу в м. Острозі в історіографії середини XIX – початку XXI ст.	16
Перепелюк О. М. Підготовка учителів церковного співу в Київській єпархії кінця XIX століття	22
Богатчук С. С. Діяльність вінницького жіночого єврейського училища наприкінці XIX ст.	25
Романенко Г. В. Збереження та популяризація породи гуцульського коня в Галичині в останній третині XIX – на початку XX ст.	27
Романцова Н. І. Інавгураційна лекція М. Грушевського у Львівському університеті. історіографічний аспект проблеми	31
Дегтярьов С. І. Політика українізації уряду Української Держави (до 100-річчя Української революції 1917–1921 рр.)	34
Гай–Нижник П. П. Олександр Севрюк і його роль під час перемовин й укладання Мирного договору між УНР та Центральними державами у Бересті (січень – лютий 1918 р.)	37
Варгатюк С. В. Боротьба дипломатичного корпусу Директорії УНР з окупацією Польщею Західної України	44
Харламов М. І., Логовський І. М. Особливості стану протипожежної охорони промисловості України у 1925–1926 роках	47
Макарчук С. С. Справа миколаївського прокурора В. К. Мислова	50
Bratus I. V., Tsomyk M. Yu. The 76th anniversary of the tragedy of Babi Yar: historical and cultural aspects (76-річчя трагедії Бабиного Яру – історико-культурологічний аспект)	55
Шишкін І. Г. Західна Україна у стратегічних планах Армії Крайової в роки Другої світової війни	57
Чуйко Р. В. Відбудова мережі регіональних архівних установ України в післявоєнний період (1944–1950 рр.). Історіографія проблеми	60
Диптан Л. С. Організаційне забезпечення медико-санітарного обслуговування репатріантів на території Української РСР у 1944–1947 рр.	64
Лановюк Л. П. Історія сіл як суб'єкт суспільної пам'яті про Другу світову війну	69
Сірук Н. М. Відомі персоналії – джерела вивчення української історії та культури (40–50-ті роки XX ст.)	71
Лук'яненко О. В. Вікові особливості студентів-остарбайтерів повоєнних випусків Полтавського педінституту	75
Котик Ю. В. Оподаткування селян в УРСР у 1946–1953 рр.	77
Демідко О. О. Театральне життя Маріуполя в другій половині XX ст. (1970–1980-ті рр.)	79
Гаврилюк Г. І. Підсумки та наслідки третьої хвилі демократизації: адаптація даних Freedom House (1973–2018 рр.)	83
Стасюк Ю. М. озброєння українських добровольчих батальйонів на Сході України у 2014 році	88
Левчук К. І. Розвиток громадських організацій України протягом 90-х років XX ст.	93
Кикоть С. М. Адміністративний ресурс в Україні: причини виникнення та особливості використання	96
Муханов В. М. Історіографія та джерельна база історії становлення та розвитку галузі промислового виробництва сої та продуктів її переробки в Україні	99
Аносова В. С. До історії охорони культурної спадщини українського народу	104
Бондарчук-Чугіна І.Ю. Культура як чинник туристичного інтересу і туристичної мотивації	107
Васильєва Г. Г. Традиції та сучасні тенденції народного хорового співу Південного регіону України	110
Муравська С. В. Музейні заклади системи вищої освіти Західної України: статистика і логістика	113
Орехівський В. Д. Еволюція впровадження системи органічного землеробства в Приватному Підприємстві «Агроекологія» у другій половині XX – на початку XXI століть	115
Орлова О. В., Бондарчук-Чугіна І. Ю. Культурний туризм у формуванні національної ідентичності	117
Сологуб В. Д., Латко В. Б., Шеремет В. В. Роль та значення музичних інструментів у контексті культурно-історичного розвитку	122
Олійник О. М., Марченко О. О. Історіософія національної кухні Китаю: нотатки до проблеми	126
Исмаїлова А. И. Электронный каталог: больше возможностей для читателей (Електронний каталог: більше можливостей для читачів)	129
Сулейманова Х. С. Империя Афшаридов и ее отношения с Османской империей в документах «Хятті Хумаюн» (Імперія Афшариди і її відносини з Османською імперією в документах «Хятті Хумаюн»)	131
Гасанов Р. Об экономической жизни Мугана в раннем средневековье (Про економічне життя Мугана в ранньому середньовіччі)	136
Захарова О. В. Діяльність депутатських дворянських зборів Бессарабської губернії напередодні та під час Першої світової війни	138
Фалько С. А. Из истории военной модернизации на Востоке во второй половине XIX в.: деятельность инструкторских миссий военного министерства Российской империи в Азии (З історії воєнної модернізації на Сході в другій половині XIX ст.: діяльність інструкторських місій військового міністерства Російської імперії в Азії)	141

Черних І., Гладченко С. Теорія модернізації та реалії афро–азіатської модернізації (соціокультурний ракурс)	151
Яралиева Т. Я. Деятельность северо и южнокавказских эмигрантов в 1920–1921 годах в Европе и вопрос о Кавказской Конфедерации (Діяльність північно і південнокавказьких емігрантів у 1920–1921 роках в Європі і питання про Кавказьку Конфедерацію)	154
Алекберов А. Роль Азербайджана в становлении и развитии нефтяной промышленности Туркменистана (Роль Азербайджану в становленні і розвитку нафтової промисловості Туркменістану)	157
Мамедова Г. Р. Энергетическое сотрудничество ЕС и Азербайджанской Республики (Енергетичне співробітництво ЄС і Азербайджанської Республіки)	162

ФІЛОСОФСЬКІ НАУКИ

Завідняк Б. Т. Теодіцея Георга Вільгельма Фрідріха Гегеля	167
Мазур М. О. Проблема існування людини в екзистенціальній філософії Карла Ясперса	171
Сінельнікова М. В. Етичні погляди І. Канта	179
Зборовська К. Б. Співвідношення у людині її раціональної природи та творчих здібностей (в праці «Миколи Кузанського «De conjecturis»)	183
Кукуре С. П. «Цероксліс» Е. Брастиньша як ідейна основа Дівтуріби в Латвії	185
Khvoynutska Kh. M. Ancient Rome philosophers on natural law (Філософи Стародавнього Риму про природне право)	188
Буряк Н. Б. Аналіз «мови символів» Франка Кафки у роботах Еріха Фромма	190
Семикрас В. В. Панспіхізм О. Козлова, як теоретико–методологічна основа у вивченні історії філософії	193
Гончаренко О. А. Ідея університету у Львівсько–Варшавській школі. Стаття 1. Казимир Твардовський про достоїнність університету	197
Салій А. Самотність та еміграція: до питання осмислення феноменів на прикладі творчості мислителів еміграції «першої хвилі» (20–ті – 40–ві роки ХХ століття)	200
Филоненко А. С. Теологія Луїджи Джуссани і православна традиція (Теологія Луїджи Джуссани і православна традиція)	203
Брильов Д. В. Теологічний дискурс Духовного управління мусульман України	207
Ворончихіна А. Взаємозв'язок людини та природи в японському релігійному синкретизмі	210
Дзюбенко В. Д. Роль релігії та релігійних діячів в спробах мирного врегулювання арабо–ізраїльського конфлікту	214
Добродум О. В. Консьюмеризм і релігія (Конс'юмеризм і релігія)	218
Маевская Л. Б. Рустам Батров (Батыр): особенности религиозных взглядов (Рустам Батров (Батыр): особливості релігійних поглядів)	220
Мелехова О. С. Развитие церковно–державных отношений у XIX століття	225
Попадюк Н. І. Основи християнсько–католицького світогляду у поглядах Андрея Шептицького (за матеріалами часопису «Христос Наша Сила» (1933–1939 рр.))	230
Степанова О. А. Релігійна складова національного культурного простору України	234
Соколовський О. Л. Філософсько–релігійний аспект христології апостола Павла в новозавітній літературі	238
Мокієнко М. Роль журналу «Євангеліст» в богословському оформленні руху християн євангельської віри	243
Шевчук С. Ф. Наукове і позанаукове знання: становлення проблеми	247
Гальченко М. С. Інверсії «розумного мислення» в контексті «критичного раціоналізму»	252
Гололобова К. О. Час як фундаментальна категорія: від міфології до квантової фізики	255
Vasylenko O. M., Horiainova V. V. The concept «good» in the English–language picture of the world (Концепт «добро» в англійській картині світу)	260
Луц У. І. Евдемонізм та гедонізм крізь призму сучасної західної філософії	264
Жень Цзя. Життєвий цикл Планетарної особистості: шлях від кванта смислу до артефактів планетарної культури	268
Кадиевская И. А., Саонов В. В. Право человека на достоинство (Право людини на гідність)	273
Кубко В. П., Торконяк С. С. Соціально–філософський аспект тайм–менеджменту	276
Павлов Д. М. Пропаганда на міжнародній арені	278
Петік Я. О. Методи вирішення проблеми логічного всезнання	284
Потіщук О. О. Етнометодологія як напрям соціальної історії науки	289
Sanotska N. Ya. Człowiek w sieci: analiza społeczno–filozoficzna (Людина в мережі: соціально–філософський аналіз)	292
Галушко О. С. Аналіз форсайтних технологій, як засобу соціокультурних перетворень	294
Мамедзаде Ф. А. Етика в пошуках взаємодії цінностей, технологій і людини (Етика в пошуках взаємодії цінностей, технологій і людини)	298
Синиця А. С. Перспективи метафізичного теоретизування засобами аналітичної філософії	302
Слабко М. В. Філософія, моделювання та інформаційні технології у процесі обрання інвестиційних проектів	305
Султанов И. Б. Проблема гуманизма личности (Проблема гуманізму особистості)	309
Турпак Н. В. Ноосферний підхід в осмисленні сучасних екологічних викликів	313
Ходанич Ю. М. Феномен суспільства масового споживання крізь призму цінності милосердя	317
Шевченко М. М. Перемога у війнах постіндустріальної епохи: нові контексти та інтерпретації	321
Дандекар Д. Д. Політичне лідерство в соціальному бутті людини: конструктивність і деструктивність	325

Кострюков С. В. Теорії суспільного договору: європейський і український контексти	328
Гашенко К. І. Класичний танець як один із засобів естетичного виховання дітей нового покоління ХХІ століття	332
Голик М. М., Томюк І. М. Культурологічна робота як чинник формування морально-бойових якостей українського війська	335
Сологуб В. Д., Піхтар О. А. Історико-культурологічні аспекти оркестрового та хорового диригування	339
Балута Т. П. Проблема оновлення освіти в умовах глобалізації	342
Кушнікова С. В. Необхідність інноваційних трансформацій освіти в умовах інформаційного суспільства	344
Симоненко С. П. Гуманітаристика в освітніх стратегіях індустріального та постіндустріального суспільств	347

ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

Бідочко Л. Я. Генеза культурного матеріалізму: історичний контекст	353
Слободяник О. Г. Трансформація зовнішньополітичних комунікацій європейських країн у сучасну добу	357
Щедрова Г. П. Блогінг як засіб політичної комунікації: теоретичний та прикладний аспекти	363
Iskhakova N. G. The stages of political adaptation of the population in the process of democratization (Етапи політичної адаптації населення в процесі демократизації)	366
Іщенко І. В., Дяченко Д. В. Акіологічні чинники політичної нестабільності у контексті трансформаційних процесів	370
Козьма В. В. Особистість як наукова категорія: міждисциплінарний підхід	372
Лепська Н. В. Аналіз рівневої організації геополітичного простору в умовах трансформації силового впорядкування світу	377
Партоленко І. В. Глобальний інформаційний тероризм як один із проявів сучасного тероризму	382
Вонсович О. С. Актуалізація ісламського чинника в контексті дестабілізації ситуації в сфері міжнародної безпеки	386
Філатов Б. Політичний патріотизм: специфіка тлумачення у міждисциплінарному науковому дискурсі	388
Федорченко В. М. Демократія як політична цінність	393
Шипунов Г. В. Анархо-синдикалізм як напрям ідейно-інституційної еволюції лівого політичного руху	396
Постельжук Я. В. Профілактика неінфекційних захворювань як провідний напрям глобальної політики охорони здоров'я	400
Бортнікова А. Управління у Великокнязівському місті Володимирі на магдебурзькому праві (до кінця 60-х рр. XVI ст.)	404
Артішевський А. Е. Корупція в органах державної влади як чинник делігітимації політичної влади	407
Бебик В. М., М'якушко Н. С. Соціально-політичні аспекти формування інформаційного суспільства України	411
Близняк О. А. Брюссельський саміт Східного партнерства: можливості для України	413
Войтенко Ю. М. Україна у вимірі загальносвітових рейтингів (динаміка 2014–2017 рр.)	416
Гоцуляк В. М. Особливості історичної рефлексії в осмисленні політичної думки ранньомодерної України	420
Черник П. П., Ганущин О. О. Євро регіон «Карпати» як елемент євроінтеграційної стратегії України	423
Шейко А. В. Особливості протестних настроїв в Україні в контексті самоорганізації громадянського суспільства	428
Кундеус О. М. Інформаційна складова «гібридної» війни РФ проти України	431
Гмирянська К. О. Аналітичні сценарії розвитку міждержавних відносин України та Росії в контексті відкритого протистояння	435
Леванчук І. В. Еволюція українсько-американських відносин до анексії Криму	438
Рябченко Е. В. Міграційна політика Республіки Кіпр наприкінці ХХ ст. – на початку ХХІ ст.	444
Теленко О. М. Росія як держава – патрон Республіки Абхазія	447
Гулиев А. Д. Историческая правда о вековом геноциде азербайджанцев (Історична правда про віковий геноцид азербайджанців)	451
Джафарова А. П. Отражение социально-политического положения Турции в печати Азербайджана на фоне современных событий на Ближнем Востоке (Відображення соціально-політичного становища Туреччини у пресі Азербайджану на тлі сучасних подій на Близькому Сході)	456

НАУКОВЕ ЖИТТЯ

Гусев В. І. Рецензія на монографію члена-кореспондента НАН України В. Ф. Солдатенка «Деміурги революції. Нарис партійної історії України (1917–1920 рр.)»	459

CONTENT

HISTORICAL SCIENCES

Pylypchuk O. O. Study on the problems of the reception of Roman law in the Kyiv legal society	7
Bogatikova E. V. Place of Gregory Pavlutskiy (1861–1924) in the public life of Ukraine at the end of the XIX – early XX centuries	12
Skokov O. D. The time of foundation of the educational institution in the town of Ostroh in the historiography of the mid XIX – the beginning XXI centuries	16
Perepeliuk O. M. The training of teachers of church singing in the Kyiv diocese of the late XIX century	22
Bohatchuk S. S. Activity of the Vinnytsia Women's Jewish School at the end of the nineteenth century	25
Romanenko G. V. Preservation and popularization of the Hutsul horse breed in Galicia in the last third of the 19th and early 20th centuries	27
Romantsova N. I. Inauguration lecture of M. Hrushevsky in the University of Lviv. Historiographic aspect of the issue	31
Degtyarev S. I. Politics of Ukrainization of the Government of the Ukrainian State (to the 100th anniversary of the Ukrainian Revolution of 1917–1921)	34
Hai-Nyzhnyk P. P. Olexander Sevryuk and his role during the negotiations and conclusion of the World Treaty between the UNR and the Central States in Brest (January – February 1918).....	37
Vargatyuk S. V. Struggle of the diplomatic corruption of the UNR Director with the building of Poland of Western Ukraine	44
Kharlamov M. I., Logovskiy I. M. Features of the state of fire protection of industry in Ukraine in 1925–1926	47
Makarchuk S. S. The case of the Mykolayiv Prosecutor V. K. Myslov	50
Bratus I. V., Tsomyk M. Yu. The 76th anniversary of the tragedy of Babi Yar: historical and cultural aspects	55
Shyshkin I. H. Western Ukraine in the strategic plans of the Armia Krajowa during the World War Two	57
Chuiko R. V. Rebuilding a network of regional archival institutions of Ukraine in the postwar period (1944–1950). Historiography of the problem	60
Dyptan L. S. Organizational support for health care of repatriates in the territory of the Ukrainian SSR (1944–1947)	64
Lanovyuk L. P. The history of the village as a subject of public memory of the Second World War	69
Siruk N. M. The known personalias are sources of study of Ukrainian history and culture (40–50 years of the XX century)	71
Lukyanenko O. V. Age features of students–ostarbeieters among post–war graduates of Poltava Pedagogical Institute	75
Kotyuk Yu. V. Taxation of peasants in the USSR in 1946–1953	77
Demidko O. O. Theatrical life of Mariupol in the second half of XX c. (1970–1980–s)	79
Gavrilyuk G. I. The outcomes and consequences of the third wave of democratization: adaptation of Freedom House data (1973–2018)	83
Stasyuk Y. The Armament of Ukrainian Volunteer Battalions in the East of Ukraine in 2014	88
Levchuk K. I. Development of public organizations of Ukraine in the 90th of the XX th century	93
Kikot S. M. Administrative resource in Ukraine: causes of emergence and peculiarities of usage	96
Mukhanov V. N. Historiography and source base of the history of the formation and development of the industrial production of soybean and products of its processing in Ukraine	99
Anosova V. S. To the history of the protection of the cultural heritage of the Ukrainian people	104
Bondarchuk-Chugina I. Yu. Culture as a factor of tourist interest and tourist motivation	107
Vasilieva G. G. Traditions and modern tendencies of folk choral singing in the Southern region of Ukraine	110
Muravska S. V. Museum institutions of the higher educational system of Western Ukraine: statistics and logistics	113
Orekhivskiy V. D. Evolution of introduction of the system of organic agriculture in Private Enterprise «Agroecology» in the second half of XX – at the beginning XXI of centuries	115
Orlova O. V., Bondarchuk-Chugin I. Yu. Cultural Tourism in the Formation of National Identity	117
Sologub V. D., Latko V. B., Sheremet V. V. Role and importance of musical instruments in the context of cultural and historical development	122
Oliinyk O. M., Marchenko O. O. Historiosophy of Chinese cuisine: notes to the problem	126
Ismaylova A. I. Using e–catalog is more convenient for readers	129
Suleymanova Kh. S. Afsharid Empire and its relations with the Ottoman Empire in the documents of «Hatti–Humayun»	131
Hasanov R. About the economic life of Mugan in the early Middle Ages	136
Zakharova O. V. Activity of Gentry Deputies Assemblies in Province Bessarabia before and During World War I	138
Falco S. A. From the history of military modernization in the East in the second half of the 19 th century: the activities of instructor's missions of the Military Ministry of the Russian Empire in Asia	141
Chernih I., Gladchenko S. Theory of modernization and realities of Afro–Asian modernization (socio–cultural aspect)	151

Yaraliev T. Y. Activities of the North and South Caucasian emigrants in 1920–1921 in Europe and the question of the Caucasus Confederation	154
Alakbarov A. The role of the Azerbaijan Republic in arising and developing of Turkmenistan oil industry	157
Mamedova G. R. Energy cooperation of the EU and the Azerbaijan Republic	162

PHILOSOPHICAL SCIENCES

Zavidnyak B. T. Theodicy of Georg Wilhelm Friedrich Hegel	167
Mazur M. O. The problem of human existence Karl Jaspers's in existential philosophy	171
Sinelnikova M. V. The ethical conception of I. Kant's	179
Zborovska X. B. The relationship in a human of his rational nature and creative abilities (in the work of Nicholas of Cusa «De conjecturis»)	183
Kukure S. P. «Cerokslis» as an of the Dievturiba in Latvia	185
Khvoynytska Kh. M. Ancient Rome philosophers on natural law	188
Buriak N. B. Analysis of «language of symbols» of Franz Kafka in the works of Erich Fromm	190
Semikras V. V. Panpsychism of O. Kozlov as the theoretic–methodological basis in study of history of philosophy	193
Honcharenko O. A. The Idea of the University in the Lviv–Warsaw School. Paper 1. Kazimierz Twardowski about the Majesty of the University	197
Saliy A. Loneliness and emigration: on re–considering the phenomena as exemplified by the creative works of the «first wave» emigration thinkers (1920s – 1940s)	200
Filonenko A. S. Theology of Luigi Giussani and the Orthodox tradition	203
Brylov D. V. Theological discourse of the Spiritual Administration of the Muslims of Ukraine	207
Voronchikhina A. Human and nature's relationship in Japanese religious syncretism	210
Dziubenko V. D. Role of religion and religious leaders in attempts to resolve the Arab–Israeli conflict peacefully	214
Dobrodum O. V. Consumerism and religion	218
Maevskaya L. B. Rustam Batrov (Batyр): peculiarities of religious views	220
Melekhova O. S. The development of church–state relations in the nineteenth century	225
Popadyuk N. I. Fundamentals of the Christian–Catholic worldview in the views of Andrey Sheptytsky (on the materials of the journal «Christ is Our Strength» (1933–1939))	230
Stepanova O. A. Religious component of the national cultural space of Ukraine	234
Sokolovsky O. L. Philosophical and religious aspect of the Christology of the Apostle Paul in the New Testament literature	238
Mokienko M. The role of the journal «Evangelist» in the theological design of the movement of the Christians of the gospel faith	243
Shevchuk S. F. Scientific and non–scientific knowledge: problem formation	247
Halchenko M. S. Inversion of «reasoning» in the context of «critical rationalization»	252
Holobova K. O. Time as fundamental category: from mythology to quantum physics	255
Vasylenko O. M., Horiainova V. V. The concept «good» in the English–language picture of the world	260
Lushch U. I. Eudaimonism and hedonism from the contemporary western philosophy perspective	264
Zhen Jia. The life cycle of the Planetary personality: the way from the quantum of sense to the artifacts of planetary culture	268
Kadievskaya I. A., Sazonov V. V. The human right to dignity	273
Kubko V. P., Torkoyak S. S. How time management effects to performance	276
Pavlov D. M. Propaganda in the international arena	278
Petik Ia. O. Methods of solving the omnidoxasticity problem	284
Potishchuk O. O. Ethnomethodology as a direction of social science history	289
Sanotska N. Ya. Human in a network: social and philosophical analysis	292
Galushko O. S. Analysis of foresight technologies as a way of social and cultural transformations	294
Mammadzadeh F. A. Values, ethics in search of technology and people interaction	298
Synnytsya A. S. Prospects of metaphysical theoretising by means of analytic philosophy	302
Slabko M. V. Philosophy, modeling and it during election investment projects	305
Soltanov I. B. The problem of personality's humanism	309
Turpak N. V. Noospherik approach for finishing current ecological challenges	313
Khodanych Yu. M. The phenomenon of mass consumption society through the prism of the value of mercy	317
Shevchenko M. M. Victory in the wars of postindustrial epoch: new contexts and interpretations	321
Dandekar D. D. Political leadership in the social life of man: constructiveness and destructiveness	325
Kostruykov S. V. Theories of social contract: European and Ukrainian contexts	328
Hashenko K. I. Classical dance as one of the means of aesthetic education of new generation children in the 21 st century	332
Golik M. M., Tomyuk I. M. Cultural activity as a factor in the formation of the moral and combat qualities of the Ukrainian troops	335
Sologub V. D., Pikhatar O. A. Historical and cultural aspects of orchestral and choral conducting	339
Baluta T. P. The problem of renewing education in the context of globalization	342

Kushnikova S. V. The need for innovative transformation of education in the information society	344
Symonenko S. P. Humanitarianism in educational strategies of industrial and postindustrial society	347

POLITICAL SCIENCES

Bidochko L. Ya. Origins of cultural materialism: historical context	353
Slobodianyuk O. G. Transformation of communications foreign European countries in the modern era	357
Shchedrova G. P. Blogging as a means of political communication: theoretical and applied aspects	363
Iskhakova N. G. The stages of political adaptation of the population in the process of democratization	366
Ishchenko I. V., Dyachenko D. V. Axiological factors of political instability in the context of transformation processes	370
Kozma V. V. Personality as a scientific category: an interdisciplinary approach	372
Lepska N. V. Analysis of the level organization of the geopolitical space in the conditions of the transformation of the world's power order	377
Partolenko I. V. Global information terrorism as one of the manifestations new terrorism	382
Vonsovych O. S. Actualization of the Islamic factor in the context of destabilization of the situation in the field of international security	386
Filatov B. Political patriotism: specificity of definition in interdisciplinary scientific discourse	388
Fedorchenko V. M. Democracy as the political value	393
Shypunov H. V. Anarcho-syndicalism as a line of ideological and institutional evolution of the left political movement	396
Postel'zhuk Y. V. Prevention of non-communicable diseases as a leading direction in global health policy	400
Bortnikova A. Administration in the Grand-Ducal city of Volodymyr on the Magdeburg Law (by the end of the 60ies of the 16 century)	404
Artishevsky A. E. Corruption in public authorities as a factor in the delegitimacy of political power	407
Bebyk V. M., Mjakushko N. S. Socio-political aspects of the formation of the information society of Ukraine	411
Blyzniak O. A. Brussels Eastern Partnership Summit: opportunities for Ukraine	413
Voitenko Yu. M. Ukraine in the dimension of global ratings (dynamics 2014–2017 years)	416
Gotsulyak V. M. Features of historical reflection in understanding the political thought of early modern Ukraine	420
Chernyk P. P., Hanushchyn O. O. The Carpathian Euroregion as an element of Eurointegrational strategy of Ukraine	423
Sheyko A. V. Features of protest moods in Ukraine in the context of self-organization of civil society	428
Kundeus O. M. Information component of the «hybrid» war of the Russian Federation against Ukraine	431
Gmyrianska K. O. Analytical scenarios of interstate relations development between Ukraine and Russia in the context of an open confrontation	435
Levanchuk I. V. The evolution of Ukrainian–American relations to the annexation of the Crimea	438
Riabchenko E. V. Migration policy of the Republic of Cyprus at the end of the 20 th century – in the beginning of the 21 st century	444
Telenko O. M. Russia as a patron–state of the Republic of Abkhazia	447
Guliev A. D. The historical truth about the secular genocide of Azerbaijanis	451
Jafarova A. P. Reflection of the socio-political situation of Turkey in the press of Azerbaijan against the backdrop of current events in the Middle East	456

SCIENTIFIC LIFE

Gusev V. I. Review of the monograph of Corresponding Member of the National Academy of Sciences of Ukraine V. F. Soldatenko «Demiurges of the Revolution. An Essay on the Party History of Ukraine (1917–1920)»	459